

Тарас Котормус

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
аспірант кафедри адміністративного та інформаційного права
taras_kotormus@ukr.net

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ГАРАНТІЙ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В РАЙОНАХ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

© Котормус Т., 2017

Визначено поняття та ознаки адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції. Розглянуто наукові підходи до категорій “юридичні гарантії захисту прав”, “адміністративно-правові гарантії захисту прав” та розкрито їхній зміст. Сформовано теоретико-правове підґрунтя дослідження адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції та наголошено, що воно є запорукою майбутніх правових реформ у цій сфері.

Ключові слова: право власності; райони проведення антитерористичної операції; захист права власності; юридичні гарантії; юридичні гарантії захисту прав; адміністративно-правові гарантії захисту права власності.

Тарас Котормус

ПОНЯТИЕ И ОСОБЕННОСТИ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВЫХ ГАРАНТИЙ ЗАЩИТЫ ПРАВ СОБСТВЕННОСТИ ГРАЖДАН УКРАИНЫ В РАЙОНЕ ПРОВЕДЕНИЯ АНТИТЕРОРИСТИЧЕСКОЙ ОПЕРАЦИИ

Определено понятие и особенности административно-правовых гарантий защиты права собственности граждан Украины в районах проведения антитеррористической операции. Рассмотрено научные подходы к определению категорий “юридические гарантии защиты прав”, “административно-правовые гарантии защиты прав” и раскрыто их содержание. Сформировано теоретико-правовую основу исследования административно-правовых гарантий защиты права собственности граждан Украины в районах проведения антитеррористической операции и отмечено, что она является залогом будущих правовых реформ в этой сфере.

Ключевые слова: право собственности; районы проведения антитеррористической операции; защита права собственности; юридические гарантии;

юридические гарантии защиты прав; административно-правовые гарантии защиты права собственности.

Taras Kotormus

Institute of Jurisprudence and Psychology

Lviv Polytechnic National University

Department of Administrative and Informational Law

postgraduate student

THE CONCEPT AND FEATURES OF ADMINISTRATIVE-LEGAL GUARANTEES OF PROTECTION OF CITIZENS RIGHTS IN THE PROPERTY FIELD IN THE AREA OF ANTI-TERRORIST OPERATIONS

The article is devoted to defining the concept and characteristics of administrative-legal guarantees of protection of citizens rights in the property field in the area of anti-terrorist operations. In the article is found out scientific approaches to the categories of “legal guarantees protection of rights”, “administrative-legal guarantees of protection of rights” and disclosed their content. Special attention is devoted to forming theoretical and legal background of research administrative-legal guarantees of protection of citizens rights in the property field in the area of anti-terrorist operations.

Key words: ownership; area of anti-terrorist operations; protection of property rights; legal guarantee; legal guarantee of rights protection; administrative-legal guarantees of protection of the property rights.

Постановка проблеми. Складна соціально-економічна та політична ситуація в Україні впливає на потребу визначення ціннісних орієнтирів майбутніх правових реформ. Виникла потреба зміни традиційних підходів до системи адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України, які перебувають у районах проведення антитерористичної операції. Різноманіття наукових підходів до категорій “юридичні гарантії захисту прав” та похідної “адміністративно-правові гарантії захисту прав”, відсутність єдиного підходу до їх відмежування від категорій “юридичні гарантії”, “гарантії прав”, “гарантії реалізації прав” зумовлює потребу дослідження їхнього змісту та теоретичного обґрунтування дефініцій. На особливу увагу заслуговує з’ясування поняття адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України у районах проведення антитерористичної операції.

Аналіз дослідження проблеми. Стан наукової розробленості проблеми зумовлений новизною та нетиповістю сучасних проблем гарантування захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції. Попри це у вітчизняній та іноземній юридичній науці є багато праць, які можуть стати важливим науково-теоретичним підґрунтям для дослідження проблем гарантування захисту права власності громадян України. До них можна зарахувати праці таких вчених, як Є. В. Білозьоров, О. В. Волох, Д. О. Єрмоленко, А. М. Колодій, І. Й. Магновський, Х. В. Майкут, А. В. Малько, О. І. Наливайко, В. С. Нерсисянц, А. Ю. Олійник, Т. І. Пашук, П. М. Рабінович, В. Є. Рубаник, В. В. Субочев, В. Я. Тацій, А. М. Шерієв, Ю. А. Юдін та інші. Тривалий час в Україні не було військових конфліктів, тому питання гарантування будь-яких прав громадян у таких виняткових соціально-політичних ситуаціях фактично не досліджувалося.

Мета статті полягає у з’яванні поняття та ознак адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції.

Виклад основного матеріалу. Для захисту права власності громадян України та протидії його порушенням у районах проведення антитерористичної операції недостатньо сформувані систему ефективних адміністративно-правових норм, потрібно забезпечити комплексне гарантування захисту правових можливостей людей, які постраждали від бойових дій та їхніх наслідків, сформувані відповідні інституції, наділені достатнім комплексом повноважень щодо протидії можливим порушенням у сфері власності та покарання винних.

У системі усіх економічних, соціальних, ідеологічних інструментів юридичні, зокрема адміністративно-правові, гарантії покликані створювати практичні умови для реалізації усього механізму захисту прав людини.

Еволюція уявлень про гарантії прав особистості у юридичній літературі пройшла тривалий шлях від простого перерахування окремих гарантій до формулювання їх загальної дефініції та побудови відповідних класифікацій [1, с. 8–9]. Різноманіття наукових підходів до категорій “юридичні гарантії захисту прав” та похідної “адміністративно-правові гарантії захисту прав”, відсутність єдиного підходу до їх розмежування з категоріями “юридичні гарантії”, “гарантії прав”, “гарантії реалізації прав” зумовлює потребу дослідження їхнього змісту та теоретичного обґрунтування дефініцій. З огляду на вибраний напрям дослідження, на особливу увагу заслуговує з’ясування поняття адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції.

Термін “гарантія” широко використовується не лише в юридичній, а і в економічній, політологічній та інших науках. В науковій літературі думки щодо походження цього терміна різняться.

Одні науковці вважають, що етимологія цього терміна пов’язана з французьким словом “*garantie*” (*garantir* – забезпечувати) [2, с. 519–523], за твердженнями інших – він запозичений з англійської мови, походить від аналогічного слова “*guarantee*”, яке широко в ній використовується [3, с. 27].

Автори словника української мови визначають цей термін як “поруку у чомусь, забезпечення чого-небудь” [4, с. 29].

Цей термін використовується як в науковій літературі, так і в законодавстві.

Так, термін “гарантії” вжито у назвах понад 400 вітчизняних нормативно-правових актів.

Гарантії сприймають як систему інструментів впливу на правовідносини. Зокрема, А. С. Мордовець вважає, що це система соціально-економічних, політичних, моральних, юридичних, організаційних передумов, умов, засобів і способів, що створюють рівні можливості особистості для здійснення своїх прав, свобод та інтересів [5, с. 275].

“Гарантування”, на думку О. Ф. Динька, необхідно розуміти як встановлені законом матеріальні, організаційні, духовні, юридичні умови, що реально спрямовані на здійснення свободи пересування, виконання обов’язків людини і громадянина та забезпечення її охорони від незаконних обмежень і посягань [6, с. 10].

Створюючи стабільну основу функціонування державних інституцій та реалізації положень законодавчих актів, гарантії формують умови для реалізації суб’єктивних правових можливостей людей. Цільова спрямованість на захист правових можливостей громадян стала причиною використання поряд з терміном “юридичні гарантії” терміна “гарантії прав і свобод людини”, які слід розглядати як синоніми.

Усталеним є твердження, що гарантії прав і свобод слід розділяти на загальні та спеціальні (правові або юридичні гарантії). Перша група охоплює економічні, політичні й організаційні, ідеологічні, соціальні, організаційні та інші гарантії.

У другу групу входять спеціальні (правові або юридичні) гарантії, що розглядають як встановлені законом засоби забезпечення використання, дотримання, виконання і застосування норм права, які спрямовані на забезпечення конституційного ладу, верховенства права, Конституції

та законів, утвердження правопорядку, охорону прав та свобод людини і громадянина, здійснення прямого народовладдя, державної влади і місцевого самоврядування [7, с. 555].

Деякі науковці вважають, що до спеціальних гарантій можна зарахувати комплекс законодавчо закріплених засобів та організаційно-правової діяльності з їх використання для всебічного забезпечення законності, здійснення та захисту прав і свобод людини; організаційно-спеціальні заходи, спрямовані на створення умов для ефективної роботи юрисдикційних і правоохоронних органів [8, с. 55].

М. С. Малєїн під ними розуміє норми права, які передбачають у своїй сукупності правовий механізм, покликаний сприяти реалізації законів [9, с. 43].

О. В. Міцкевич пов'язує їхній зміст зі встановленим державою порядком діяльності державних органів та установ, громадських організацій, спрямований на попередження й припинення посягань на права громадян, на відновлення цих прав і залучення до відповідальності за їх порушення [10, с. 16].

Найточніше їхній зміст запропонував визначати А. В. Пономаренко. Він стверджував, що юридичні гарантії – це відображена у нормативно-правових актах сукупність умов, способів та засобів, за допомогою яких визначається порядок реалізації, здійснення прав і свобод особи, а також їх охорони, захисту та відновлення у разі порушення [11, с. 39].

Слушно, що система юридичних гарантій представлена нормативними, інституційними та процесуальними інструментами, націленими на забезпечення належного рівня визнання, захисту та реалізації прав особи, які деякі вчені називають способами та засобами.

Чільне місце серед юридичних гарантій поряд із конституційно-правовими, кримінально-правовими, цивільно-правовими займають адміністративно-правові гарантії прав, свобод та законних інтересів громадян.

В адміністративно-правовій літературі використовують низку пов'язаних між собою термінів: адміністративно-правові гарантії прав, свобод та законних інтересів людини, адміністративно-правові гарантії реалізації (забезпечення) цих правових можливостей та адміністративно-правові гарантії їхньої охорони (захисту).

Б. Д. Мартиненко зазначає, що права і свободи людини та громадянина забезпечуються визначеним механізмом охорони та захисту, який реалізується, зокрема, і через правову регламентацію провадження у справах про адміністративні проступки щодо притягнення винних у скоєнні протиправних дій [12, с. 3].

В. А. Головка вважає, що адміністративно-правові гарантії захисту прав реалізуються в межах публічних (адміністративно-правових) правовідносин, які тісно пов'язані з державними інституціями та державним примусом і є невід'ємною складовою державного управління [13, с. 16].

Видається, що такий підхід занадто спрощений. Реалізація суб'єктивних прав громадян повинна розглядатися у нерозривному зв'язку з можливістю їхнього захисту. Як стверджував А. В. Зарицький, інститут захисту вже сам є спеціальною гарантією прав і свобод особи [14, с. 17].

Продовжуючи цю думку, М. Т. Какимжанов слушно запропонував адміністративно-правові гарантії прав розглядати через адміністративно-правові гарантії, що забезпечують реалізацію прав і свобод особистості та адміністративно-правові гарантії їхньої охорони (захисту). Він наполягав, що зміст адміністративно-правових гарантій полягає у практичному здійсненні органами управління (посадовими особами) юридично значущих дій: виконання юридичного обов'язку щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян; створення умов для їх реалізації; постійне спостереження за їх реалізацією; охорона, захист прав і свобод громадян; застосування санкцій у разі їхнього порушення [15, с. 17–18].

А. В. Черкасов та І. О. Личенко вважають, що гарантії адміністративно-правового захисту правових можливостей громадян охоплюють широку систему інструментів, які сприяють забезпеченню законності в суспільних відносинах [16, с. 13] та практичного значення набувають

через норми права, правозастосовну діяльність, індивідуальні юридичні акти, що дають змогу громадянину самостійно або за сприяння органів публічного управління забезпечити реалізацію потреб, здійснити протидію правопорушенням, відновити правові можливості, відшкодувати заподіяну шкоду [17, с. 331–332].

Зважаючи на вищенаведені наукові позиції, вважаємо, що адміністративно-правові гарантії захисту права власності громадян України є структурним елементом загальної категорії “адміністративно-правові гарантії прав людини” як сукупності забезпечених державою умов, способів та засобів здійснення, охорони і захисту правових можливостей особи.

Цілком виправдано, що адміністративно-правові гарантії прав людини охоплюють гарантії їхньої реалізації та охорони.

Також слід погодитися, що оскільки адміністративно-правова охорона права власності та адміністративно-правовий захист права власності співвідносяться як загальне та часткове, то і адміністративно-правові гарантії охорони права власності є поняттям, ширшим від адміністративно-правових гарантій захисту цього права. Зокрема, перша категорія охоплює нормотворчий, правореалізаційний (правозастосовчий) та каральний аспекти.

Натомість адміністративно-правовий захист права власності спрямований на реалізацію адміністративно-правових норм щодо попередження, припинення адміністративних правопорушень, відновлення порушених прав (правозастосовчий аспект) та застосування адміністративних стягнень (каральний аспект) [18, с. 26].

Адміністративно-правові гарантії захисту права власності громадян України є похідними від адміністративно-правових гарантій прав людини. Це зумовлено похідним характером категорії “громадяни” від первинної, означеної як “людина”, та вужчою цільовою спрямованістю гарантування, що, з огляду на наведене у науковій літературі визначення адміністративно-правового захисту права власності [18, с. 26], стосується попередження, припинення можливих порушень, відновлення порушених прав.

Тому вважаємо, що необхідно визначити адміністративно-правові гарантії захисту права власності громадян України як сукупність забезпечених державою умов, адміністративно-правових способів та засобів протидії порушенню права власності громадян України, попередження, припинення адміністративних порушень у цій сфері, відновлення порушених прав щодо володіння, користування та розпорядження майном.

Адміністративно-правові гарантії захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції є особливим видом вищенаведених гарантій та становлять систему специфічних умов, адміністративно-правових способів та засобів нейтралізації можливих загроз, протидії порушенням права власності громадян України, характерним для окремих районів Донецької та Луганської областей, зумовлених особливістю адміністративно-правового регулювання суспільних відносин на цій території.

Наукова література неодноразово торкалася питання особливостей юридичних гарантій. Зокрема, Т. Заворотченко у своєму дисертаційному дослідженні наводить такі ознаки юридичних гарантій: нормативність, яка передбачає визначення гарантій лише в текстах нормативно-правових актів; системність, яка полягає в тому, що всі юридичні гарантії тісно й нерозривно пов’язані, є взаємозалежними і взаємопов’язаними, тобто утворюють певну систему; комплексність – у реальному житті юридичні гарантії діють спільно (системно), підкріплюють і взаємно посилюють одна одну; постійність – дія гарантій прав не припиняється і не виникає епізодично; юридична надійність, яка відображає, з одного боку, зв’язок гарантій із соціальною ситуацією, а з іншого – стабільність її соціального змісту; реальність, яка полягає у тому, що юридичні гарантії повинні забезпечити особі реальне користування наданими законодавством України правами [19, с. 16].

Зважаючи на наявні наукові дослідження, можна визначити ознаки адміністративно-правових гарантій захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної

операції: 1) адміністративно-правові гарантії захисту права власності є одним з найважливіших елементів системи правового статусу громадян України в районах проведення антитерористичної операції; 2) характеризують зміст особистої свободи громадян щодо володіння, користування та розпорядження майном; 3) спираються на можливість застосування примусових заходів у випадку порушення гарантованих державою правових можливостей. Існування легальної можливості застосування примусових заходів у разі порушення права власності є важливим інструментом активізації особистих факторів, запорукою сталості відносин щодо володіння, користування та розпорядження майном та стимулом для формування умов сталого розвитку економічних відносин; 4) специфічність цих гарантій, зумовлена потребою їх аналізу в тісному зв'язку з військовими, соціальними та іншими загрозами, спричиненими бойовими діями у зоні антитерористичної операції, особливостями адміністративно-правового регулювання суспільних відносин на території Донецької та Луганської областей; 5) функціонально-цільова спрямованість на захист права власності; 6) інституційна відособленість у вигляді нормативно-правових та організаційно-правових гарантій адміністративно-правового захисту права власності громадян України в районах проведення антитерористичної операції; 7) функціонування на засадах загальнообов'язковості, доступності, системності, рівності та справедливості.

Висновки. У сьогоденних складних суспільно-політичних умовах, пов'язаних з військовими діями в окремих районах Донецької та Луганської областей, коли майнові права постійно порушуються, велика частина населення не може вільно володіти, користуватися, розпоряджатися своїм майном, повсюдно фіксуються факти мародерства, майно багатьох громадян України було втрачене, зазнало руйнувань, держава повинна не лише задекларувати свій обов'язок щодо захисту права власності, але й створити максимально ефективні інструменти захисту юридичними засобами правових можливостей таких осіб.

1. Волчанская А. Н. Государственные гарантии защиты прав человека в России : теоретико-правовой аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 "Теория и история права и государства ; история учений о праве и государстве" / А. Н. Волчанская. – Саратов, 2013. – 26 с.
2. Крисань Т. Є. Правова природа юридичних гарантій цивільних прав / Т. Є. Крисань // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1. – С. 519–523.
3. Бирюкова Л. А. Банковские гарантии: теория и практика / Л. А. Бирюкова. – М.: Спартак, 2004. – 159 с.
4. Словник української мови: в 11 т. (1970–1980) / за ред. І. К. Білодід та ін. – К.: Наукова думка, 1970–1980. – Том 2. – 1971. – 552 с.
5. Матузова Н. І. Теория государства и права / Н. І. Матузова, А. В. Малько. – М.: Юристъ, 1997. – 672 с.
6. Динько О. Ф. Зміст і гарантії забезпечення реалізації свободи пересування людини та громадянина в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 "Конституційне право" / О. Ф. Динько. – К., 2003. – 18 с.
7. Юридична енциклопедія: у 6 т. / під ред. Ю. С. Шемшученко та ін. – К.: Укр. енцикл. 1998. – Т. 1: А–Г. 672 с.
8. Тимощук А. В. Правовое государство в Украине: теория, история, перспективы / Тимощук А. В. – Симферополь: Таврия, 1997. – 64 с.
9. Малейн Н. С. Охрана прав личности советским законодательством / Малейн Н. С. – М.: Наука, 1985. – 165 с.
10. Мицкевич А. В. О гарантиях прав и свобод советских граждан в общенародном социальном государстве // Советское государство и право. – 1963. – № 8. – С. 15–21.
11. Пономаренко А. В. Поняття "юридичні гарантії" в трудовому праві / А. В. Пономаренко // Збірник наук. праць Харківського нац. педагог. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. "Право". – 2013. – Вип. 20. – С. 37–41 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2013_20_8.
12. Мартиненко Б. Д. Гарантії суб'єктів провадження у справах про адміністративні проступки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / Мартиненко Б. Д. – Л., 2007. – 14 с.
13. Головка В. А. Адміністративно-правове забезпечення захисту соціальних та економічних прав

учасників дорожнього руху в Україні: проблеми теорії та практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / В. А. Головка; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 20 с. 14. Зарицкий А. В. Гарантии прав личности при реализации юридической ответственности : Вопросы теории и практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 “Теория права и государства; история права и государства; история политических и правовых учений” / А. В. Зарицкий. – Волгоград, 1999. – 21 с. 15. Какимжанов М. Т. Соблюдение прав и свобод граждан в деятельности милиции: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституционное право; государственное управление; административное право; муниципальное право”. – М., 1995. – 24 с. 16. Черкасов А. В. Гарантии защиты конституционных прав несовершеннолетних: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституционное право; муниципальное право” / А. В. Черкасов. – СПб., 2005. – 23 с. 17. Личенко І. О. Захист законних інтересів громадян України у сфері власності: адміністративно-правове дослідження : [монографія] / І. О. Личенко. – Львів : Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2014. – 416 с. 18. Личенко І. О. Адміністративно-деліктні аспекти захисту права власності : [монографія] / І. О. Личенко. – Львів : ЗУКЦ, 2011. – 216 с. 19. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституційне право; муниципальное право” / Т. М. Заворотченко. – К., 2002. – 20 с.

REFERENCES

1. Volchanskaya A. N. Gosudarstvennye garantii zashchity prav cheloveka v Rossii teoretiko-pravovoy aspekt: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [State guarantees of human rights protection in Russia: the theoretical and legal aspect], Saratov, 2013. 26 p. 2. Krysan' T. Ye. Pravova pryroda yurydychnykh harantiy tsyvil'nykh prav [The legal nature of the legal guarantees of civil rights]. Universytets'ki naukovy zapysky, 2013. Vol 1, pp. 519–523. 3. Biryukova L. A. Bankovskie garantii: teoriya i praktika [Bank guarantees: Theory and Practice], Moskva, 2004. 159 p. 4. Slovyk ukrayins'koyi movy: v 11 t. (1970–1980) [Dictionnaire Ukrainian Language: 11 m (1970–1980)], Kyiv, 1971. Vol 2. 552 p. 5. Matuzova N. I., Mal'ko A. V. Teoriya gosudarstva i prava [Theory of Government and Rights], Moskva, 1997. 672 p. 6. Dyn'ko O. F. Zmist i harantiyi zabezpechennya realizatsiy i svobody peresuvannya lyudyny ta hromadyanyna v Ukraini: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [The content and the implementation guarantees freedom of movement and civil rights in Ukraine], Kyiv, 2003. 18 p. (In Russian). 7. Yurydychna entsyklopediya: V 6 t. [Legal Encyclopedia: in 6 t.], Kyiv, 1998. Vol 1. 672 p. 8. Timoshchuk A. V. Pravovoe gosudarstvo v Ukraine: teoriya, istoriya, perspektivy [Legal state in Ukraine: theory, history, perspectives], Simferopol, 1997. 64 p. 9. Malein N. S. Okhrana prav lichnosti sovetским zakonodatel'stvom [Protection of human rights by Soviet legislation], Moskva, 1985. 165 p. (In Russian). 10. Mitskevich A. V. O garantiyakh prav i svobod sovetских grazhdan v obshchenarodnom sotsial'nom gosudarstve [On Guarantees of the Rights and Freedoms of Soviet Citizens in the National Social State]. Sovetskoe gosudarstvoi parvo, 1963, Vol 8, pp. 15–21. 11. Ponomarenko A. V. Ponyattya “yurydychni harantiyi” v trudovomu pravi [The concept of “legal guarantees” in labor law]. Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody. “Pravo”, 2013, Vol 20, pp. 37–41. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2013_20_8. (accessed 21.02.2017). 12. Martynenko B. D. Harantiyi sub"yektiv provadzhennya u spravakh pro administratyvni prostupky: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [Guarantees of proceedings on administrative offenses: avtoref. dis. kand. jurid. nauk], L'viv, 2007. 14 p. 13. Holovko V. A. Administratyvno-pravove zabezpechennya zakhystu sotsial'nykh ta ekonomichnykh prav uchasnykiv dorozhn'oho rukhu v Ukraini: problemy teorii ta praktyky: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [Administrative and legal framework for protecting social and economic rights of road users in Ukraine: problems of theory and practice. avtoref. dis. kand. jurid. nauk], Kyiv, 2011. 20 p. 14. Zaritskiy A. V. Garantii prav lichnosti pri realizatsii yuridicheskoy otvetstvennosti : voprosy teorii i praktiki. Avtoref. dis. kand. jurid. nauk [Guarantees of

individual rights in the implementation of legal liability: Theory and Practice: avtoref diss. candidate of law], Volgograd, 1999. 21 p. 15. Kakimzhanov M. T. *Soblyudenie prav i svobod grazhdan v deyatel'nosti militsii. Avtoref. dis. kand. jurid. Nauk [Respect for the rights and freedoms of citizens in police activities. Avtorefdiss. candidate of law]*, Moskva, 1995. 24 p. 16. Cherkasov A. V. *Garantii zashchity konstitutsionnykh prav nesovershennoletnikh: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [Guarantees for the protection of constitutional rights of minors: avtoref diss. candidate of law]*, Sankt-Peterburg, 2005. 23 p. 17. Lychenko I. O. *Zakhyst zakonnykh interesiv hromadyan Ukrayiny u sferi vlasnosti: administratyvno-pravove doslidzhennya [Protection citizens legal interests in the property field: administrativ and legal study]*, L'viv, 2014. 416 p. 18. Lychenko I. O. *Administratyvno-deliktni aspekty zakhystu prava vlasnosti : [Administrative-decision aspect to the right-of-sufficiency zasiste]*, L'viv, 2011. 216 p. 19. Zavorotchenko T. M. *Konstytutsiyno-pravovi harantiyi prav i svobod lyudyny i hromadyanyyna v Ukrayini: avtoref. dis. kand. jurid. nauk [Constitutional and legal guarantees of the rights and freedoms of the people and the thunder in Ukraine]*, Kyiv, 2002. 20 p.

Дата надходження: 21.02.2017 р.